

TELEGRAFUL ROMÂN.

Telegraful este de două ori pe săptămână: joia și Duminică. — Prenunțarea se face în Săbiiu la expedirea foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gați, prin scrisori francate, adresate către expedirea. Prețului prenumeratului pentru Săbiiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

Nr 31. ANULU XII.

Săbiiu, in 16 Aprilie 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se plătescu pentru întreia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a trei repetire cu 3 1/2 cr. v. fa

Marti in 10 Maiu cal. nou a. c., se va tine ședința lunaria a Comitetului Asociației transilvane.

DD. membrii respectivi sunt poștiți cu toată onoarea a lua parte la aceeași.

Dela Comitetulu Asociației transilvane pentru literatură română și cultură poporului român.

Săbiiu in 25 Aprilu 1864.

Sinodulu.

Ședința VII. sicea din urma,

ținută Sâmbata in 28 Martiu 1864.

Escellentia Sea D. Presedinte, invitat prin o deputație din cleru și mireni, și primit cu acclamații de bucuria și venerație, deschide ședința la 9 ore dimineața.

Nainte de citirea protocolului ședinței din urma d. Macellariu cere cuventu, și se roga, că sinodulu să decida a se citi și verifică protocolulu numai la capetulu ședinței, ori mai bine încă a se alege o comisiune pentru verificarea lui, căci multoru membrii sinodali se pare, ca le sunt numerate încă și minutele petrecerii aici. (Bravo!) D. Presedinte: Sub nrulu 22 alu protocolului sinodului s'a primit opinia comisiunii sinodale, ca dens'a priimesce cu unanimitate proiectulu de regulamentu, precumu și sistem'a și împărțirea materialului din același, de ore ce vede într'ensulu dezvoltata și asigurata autonomi'a bisericei in toate părțile ei, in întielesulu canoaneloru și instituțiilor bisericesci; mai departe, ca comisiunea recunoște obligatorie numai acea parte a proiectului, carea atinge dieces'a reprezentata prin acestu sinodu, iar părțile, ce se atingu de mitropoli'a întreaga, că unu obiectu, ce cade in competența unu sinodu mitropolitanu, le privesce deocamdata numai că proiectu din partea sinodului, — din care cauza apoi sinodulu a și pertractatu numai obiectele atingătoare de eparchia, iar cele privitoare la o mitropolia română înființanda le-a precisatu numai in mai multe puncte. Este de lipsa dar, că sinodulu să priimescă in regulamentu numai obiectele, ce privescu la organizarea unei eparchii, că astfelu sa observe strictu acea legalitate, ce si o-a prefaptu dreptu punctu de manecare și dreptu terenu alu seu. Prin urmare propune,

1. că obiectele pertractande sa le pertracteze Sinodulu numai cu privire la eparchia noastră, și

2. sa se impoterească comisiunea, că in contielegere cu presidiulu sa stilizeze cele până acumu adoptate de către sinodu in acelu modu, carele corespunde organizației unei diecese.

Acést'a crede, ca va fi atât'a mai de lipsa, că nu cumva sa preocupăm parerile celorlalți frați ai noștri, cari încă voru o mitropolia română, și că sa nu ni se pōta impută, ca noi amu tractatu de ei fără ei. Impregiurările dar aduc cu sine, că noi organizația sa o facemu numai pentru biserică noastră ardelenă; căci cele de lipsa pentru recastigarea mitropoliei noastre se voru face, după cumu știe Sinodulu, prin o rogare către Maiestatea Sea. (Sa trăiescă!)

Acumu fiindu că D. Refert. nu e aci, sa se citească protocolulu. (Secretarul Prot. Papiu citește protocolulu, care se priimesce fără vre-o observație.)

D. Referinte, P. Prot. Hanni'a continua referad'a. La ordine capu IV. § 123 din proiectu și 128 alu comisiunii (despre sinodulu eparchialu.) Comisiunea a restrinsu §-ulu acest'a la cele două renduri d'antăiu, care suna asiă: Sinodulu eparchialu este adunarea reprezentanților clerului și ai poporului eparchialu. (Se priimesce) — § 124 (compunerea sinodului eparchialu) comisiunea l'a stilisatu astfelu: Sinodulu eparchialu se compune și se alege după modalitatea cuprinsa in statutulu provisoriu alu soborului

eparchialu din 1860 despre alegerea deputațiilor la soborulu celu d'antăiu alu bisericei dreptcredine ose resaritene din Ardelu. Eara statutulu se dechiara prin acést'a de statut de definitivu pentru alegerea deputațiilor la sinodulu eparchialu. (Se priimesce.) — §§-ii 125 și 126 din proiectu comisiunea i-a lasatu afara. (Se priimesce.) — §§-i 127, 128, 129, 130 (130, 131, 132, 133) comisiunea i-a primitu neschimbati in fondu, lasandu numai afara in 130 cuvintele „și motiuni“, in § 131 schimbandu cuventulu „rugaciune de multamita“ in „docsologia“, in § 132 lasandu afara cuvintele dela „de si“ până in capetu, in fine in §. 133 lasandu afara cuventulu „doi.“ — § 134 l'a schimbatu comisiunea astfelu: Episcopulu eparchialu e datoriu a conchiamă in fia care anu odata sinodulu eparchialu, și anume in restempulu din Pasci până in prim'a Octobru (canonulu VIII alu sinodului ecumenicu VI, și canonulu VI alu sinodului ecumenicu VII), in casuri urgente și mai de multe ori. (Se priimesce.) — § 135 din proiectu se priimesce intregu schimbandu-se numai nrulu §§iloru 103 și 104 in 110 și 111. (Se priimesce.) — § 136 din proiectu (activitatea Sinodului eparchialu) se priimesce, remanendu afara cuventulu „civile“ in punctulu 1; in pct. 2 rămănu afara cuvintele „și prezentarea“; in pct. 3 in locu de „tote chipsuiescu“ s'a pusu „facu“; punctele 4, 5, 6, 7 și 8 le-a primitu comisiunea fără schimbare; punctulu 9 l'a lasatu afara; in punct. 10 in locu de „țineret“ a pusu „ținerime“; pctele 11, 12, 13, 14, 15 și 16 respective 10 până in 15 au remasu neschimbate. (Se priimesce.) — § 137 din proiectu, aflându de lipsa comisiunea, că sa trēca preste tractatulu despre mitropolia și senatulu scolariu, l'a lasatu afara. (Se priimesce.)

Urmēza taierea VI. din proiectu, V. aComisiunii: despre epitropi'a eparchiala. § 156 alu proiectului Comisiunea l'a primitu, lasandu afara numai ceea ce privesce eparchia mitropolitana. D. Alduleanu crede, ca Sinodulu administra averea aparchiei intregi, și aci pōte fi și avere nemiscătoare, carea nu este a Eppului; pentru aceea aru dori a se dice in finea §-lui „la Eparchia“ in locu de „la Eppi'a.“ (Se priimesce.) D. Puscariu observa, ca la § 115 s'a vorbitu despre o epitropia parochiala, aici se vorbesce despre cea eparchiala; dar epitropia protopopiala nu este? D. Presedinte: Nu; deca in sa aru fi de lipsa, se va suplini. Si d. Alduleanu e de parerea d-lui Puscariu, și crede, ca sa se ia pentru epitropi'a protopopēscă — mutatis mutandis — epitropi'a parochiala dreptu analogia. (Se priimesce.) — § 157 din proiectu, după propunerea Comisiunii, va suna: „Epitropii acesti'a se numescu epitropi eparchiali. (Se priimesce.) § 158. Comisiunea l'a schimbatu numai intr'atât'a, ca 'n locu de „siese“ membri a pusu „trei.“ (Se priimesce.) — § 159 după propunerea Comisiunii va suna asiă: „Pre personalulu epitropiei eparchiale l'alege și re'ntregesce Sinodulu eparchialu.“ (Celelalte rămănu afara. Se priimesce.) — § 160 Comisiunea l'a primitu, schimbandu numai cuvintele „epitropiei“ in „Sinodului eparchialu.“ (Se priimesce.) — § 161 Comisiunea l'a primitu nestramutat. (Se priimesce cu modificarea din partea P. Archimandritu Popasu, ca 'n locu de „eparchioti“, prin cari se potu întielege și preotii, se pune „mireni.“) — § 162 din proiectu Comisiunea și Sinodulu l'a primitu neschimbatu. Asemenea a primitu Comisiunea și § 163. D. Alduleanu. Comisiunea a trecut cu vederea, ca epitropi'a eparchiala are in adminisirația sea și banii Eparchiei, nu numai ai Episcopiei, și acést'a aru dori a se adauge la § prin cuvintele „respectiv ai Eparchiei.“ (Se priimesce.) § 164 Comisiunea l'a primitu neschimbatu. D. Bolog'a. Intr'unulu din §-ii premergatori amu vorbitu despre datorința Episco-

pului de a-si lua unu economu si unu protodiaconu, caror'a sa li se dea cutare lucru spre ingrijire. Suntu aceste lucruri curatu episcopesci? D. Aldulea. Epitropii iau averea dupa inventariu, acestia o predau Episcopului, si apoi acest'a o predă economului si protodiaconului.— D. Dr. Glodariu. Pote cine-va, venindu Episcopu intr'o eparchia, sa aiba averea sea propria privata, carea nu va sa o amestece cu averea eparchiei. O astfelu de avere privata, deca Episcopulu nu o-a consacratu eparchiei, densulu trebuie sa si-o pota si administra independente de eparchia. Aru trebui dar sa diferim intre averea obstesca eparchiala si intre cea privata a Episcopului. D. Presiedinte crede, ca ceva precisatu si prefiptu in canone nu mai e de lipsa a se pune in acestu organismu. Canonele dicu chiaru si limpede, ca deca Episcopulu vine intr'o eparchia si aduce cu sine averea sea privata (Dr. Mesiot a: Dela parinti ori agonisita, totu atat'a) si nu arata eparchiei averea acest'a, prin insasi nearetarea acest'a indata ce more— cu seu fara dieta— averea devine a eparchiei. Ear deca Episcopulu arata eparchiei averea sea miscatoare seu nemiscatoare, apoi acest'a se ia la protocolu, si asupr'a unei asemenea averi are dreptulu de a dispune si pe tempulu dupa morte sea. Deca nu-si arata averea si nu face protocolu despre ea, atunci obit in rem dejudicatam. D. Macellariu cu atat'a mai vertosu afla potrivita observatiunea d-lui Glodariu, caci, precumu si-aduce aminte, s'au aflatu si unii de aceia, cari au disu, ca canonulu acel'anu are intrare in Ardealu; de aceea o sprijinesce. D. Gaitanu afla de prisosu citarea canonului, de ore ce Esc. Sea D. Presiedinte prin cele dise mai susu au espusu de ajunsu starea lucrului D. Presiedinte. Din pct. de vedere juridicu luandu-se, ori ce testamentu ori e compusu dupa legile prescrise, ori nu. Acest'a o judeca judecatorii mai nainte de tote; si deca afla ca testamentulu e compusu pe cale legala, acel'a in tote partile sele se pune in lucrare, ear deca nu, totu judecatori'a hotaresce, ce are de a urma mai departe. D. Alduleanu chiama atentiunea adunarei asupr'a impregiurarei aceleia, ca motiunea dlui Dr. Glodariu privesce la altu obiectu, ear nu la celu cuprinsu in Sulu acest'a.— §ii 165, 166 si 167 din proiectu comisiunea i-a priimitu nemodificati. La propunerea dlui Macellariu in § 167 remane afara cuventulu „sigilulu”.— § 168 comisiunea l'a priimitu neschimbata, asemenea si Sinodulu.— La § 169 (chiamarea epitropiei) in ptulu 1. s'a pusu in locu de „respectiva” „eparchiala”; ptele 2, 3 si 4 se priimescu nedesbatute; la ptulu 5 propune D. Dr. Glodariu a se adauge dupa „Consistoriulu” „generalu”, ceea ce D. Gaitanu nu afla de lipsa; caci in Consistoriu suntu membrii putini. D. Alduleanu stiliseza ptulu 5 asi: „A tine siedintie de doue ori pe anu; cerendu in sa trebuint'a, si mai de multe ori. D. Presiedinte. Acest'a se intielege de sine. P. Pope'a. S'aru intielege, candu s'aru adauge: Celu putinu de doue ori.” D. Alduleanu aru dori a se dice in locu de „Consistoriulu”, „Sinodulu eparchialu” D. Gaitanu. S'aru pote dice amendoue: „Consistoriulu, si acest'a sinodulu eparchialu.” D. Bolog'a. Mai bine aru fi sa se dica: „Consistoriulu si la tempulu seu Sinodulu eparchialu.” (Se priimesce.) Punctu 6 si 7 se priimescu de comisiune neschimbate. (Se priimescu.)— § 170 se priimesce, schimbandu-se nrulu 117 in nrulu 116, si la propunerea d-lui Bolog'a lasandu-se afara cuventulu „i.”— §§-ii 171 si 172 comisiunea i-a priimitu neschimbati. (Se priimescu.)— § 173 din proiectu comisiunea l'a lasatu afara. (Se priimesce.)— § 174 comisiunea l'a stilisatu asi: Ear la reposarea Episcopului, Consistoriulu, Epitropi'a si Senatul scolasticu eparchialu suntu datori a desemna cate doi membrii din sinulu seu, cari sa fia insarcinati, a pazi la or'a mortii Episcopului, carea urmandu etc. ca in proiectu. D. Dr. Glodariu in locu de „posesiune” aru pune „proprietate.” D. Alduleanu: mai bine sa se puna amendoue, caci posesiunea e mai multu decatu proprietatea. D. Macellariu e de parere, ca pasagiulu: „Si sa se feresca de cheltuieli zadarnice si lucuriuse”, sa remana afara; pentru ca acest'a aru pote da ansa la unele frecari. D. Presiedinte. Pentru Ungari'a esista in privint'a acest'a mai multe ordinatiuni imperatesci. De altmintrea Esc. Sea n'are nimicu in contra, deca se va lasa afara; dar apoi aru dori, ca langa substantivulu „ingropaciune” sa se adauga adiectivulu „cuvinciiosa.” (Se priimesce.)

Urméza tractatulul despre Senatul scolariu, cu a carui referada este insarcinatu D. Directoru gimnasialu Munteanu.

D. Munteanu: Taierea VII, respective VI.: despre Senatul scolariu. § 175 din proiectu comisiunea l'a priimitu, lasandu afara numai cuvintele: „Archidiecea si.” (Voci:

se priimesce!) D. Dr. Glodariu. Mo rogu, nu se pote priimi numai asi, caci aci suntu multe de vorbitu. D. Presiedinte. Vetu vorbi, deca veti fi sprijiniti; deca nu, nu. D. Lengeru aru modifica §-ulu acest'a astfelu: „Senatul scolariu e acelu organu delegatu alu sinodulu eparchialu si respective archidieceanu, caruia i se incredintieza conducerea si administratiunea scoleloru confessionale din Eparchia seu Archidiecea.” Caus'a, ce l'a indemnatu la acesta formulare, e, ca n'a vedutu nicairea infatisiatu unu organu, care sa represente sciintiele la noi, si la acest'a crede a fi chiamatu Senatul scolariu. D. Munteanu. Prin conducere se intielegu tote. D. Popescu observa, ca Sinodulu trebuie sa deosebésca si a si deosebitu intre afacerile economice ale scolei, care le-au incredintiatu comitetului, si intre afacerile, ce se tinu de inspectiune. Inspectiunea este incredintiata unoru organe sustatore inca, si deca langa densele amu mai crea inca o autoritate, fara consensulu regimului, amu intimpină numai dificultati; deaceea dar crede, ca trebuindu sa remana si de aci incolo organulu de inspectiune de pan'acum, Senatul scolariu nu va pote fi alt'a decatu unu organu consultativu. D. Alduleanu. Ce a disu d. Lengeru, se cuprinde si in proiectu, numai in mai multi §-i. In §-ulu acest'a vine o definitiune generala; agendele Senatului scolariu etc. vinu tote mai tardiu: De aceeasi parere e si d. Presiedinte. Din contra d. dr. Glodariu e de parere, ca tocmai aici aru fi loculu celu mai potrivit, de ore ce cele urmatoare suntu numai deductiuni dintr'aceea, ce definitiunea cuprinde mai pe scurtu. D. Alduleanu. Definitiunea trebuie sa fia in termini generali, ca la motiunile de mai tardiu, ori mai largi, ori mai strimte sa fia aplicabila. Deca s'aru priimi propunerea d. prof. Lengeru, prin acest'a s'aru preocupă motiunile, ce s'aru aduce mai tardiu. D. Gaitanu partinesce stilisarea din proiectu, pentruca d. e. dreptulu de a 'ntroduce cutare seu cutare carti in scole va ca sa remana Sinodulu si nu-lu pote da Senatului scolariu. Sinodulu are a lua in consideratiune mai multe impregiurari, intre cari si positiunea lui fatia cu institutiunile statului. Pentru aplicarea rezultatelu din sciintie la scole inca se va ingrijí Sinodulu, si inca pote mai bine decatu Senatul scolariu. D. Dr. Glodariu. Aceeasi o dicemu si noi, numai catu nu ne amu intielesu. D. Popescu. Trebuie sa deosebimu: vremu noi sa damu Senatului scolasticu dreptulu, ce l'au avutu pan'acum organulu de inspectiune alu regimului,— atunci e bunu senatul scolariu;— dar deca vremu, ca elu sa descopere rezultato sciintieloru, atunci mai bine aru fi sa priimimu modificatiunea data. D. Presiedinte: Tote acestea vinu mai tardiu. D. Vis. Romanu va sa observe ce-va la cele dise de antevorbitorulu; acel'a adica se teme, ca regimulu pote sa nu intarésca statutulu, venindu elu in conflictu cu dreptulu de inspectiune alu regimului; pecandu pre noi in proiectulu intregu nimicu nu ne-au imbucuratu mai tare, decatu tocmai capitulu acest'a. Apoi face atentu pre antevorbitorulu la ceea-ce amu facutu pana acum. Dealtmintrea partinesce propunerea dlui prof. Lengeru. D. Presiedinte va sa dea unele deslusiri. Pan'acum, dice, amu avutu conducerea seu inspectiunea trebiloru scolare astfelu: in comuna amu avutu unu inspectoru comunalu, in protopopiatu unu inspectoru districtualu in persón'a protopopului; a trei'a a fostu suprem'a inspecture a Episcopului cu Consistoriulu. Acestea suntu cuvintele celei mai din urma ordinatiuni ministeriale. Eu sumu convinsu, ca inspectiunile acestea, candu aru remane asi ca pana acumu, nu multiamescu acceptările obstesci (Asia e!), si marturisescu, ca inspectiunile acestea nici ca potu multiami acceptările obstesci. Asia dara ce era de facutu? Era de facutu aceea, ca sa se reguleze trebile scolare dupa convietiunea obstesca, asi in sa, ca sa nu se vatemé nimicu din acele institute, pre care le-a sanctiunatu regimulu. Ce amu facutu pentru scolele parochiale, scimu cu totii; ce amu facutu pentru scolele districtuale, iara scimu cu totii; Acumu sa indreptamu atentiunea nostra asupr'a supremiei inspectiuni scolare. Prin urmare noi nu vremu nici unu institutu nou, decatu celu vechiu sa-lu regeneramu asi, ca sa ne multiamésca; de unde urméza, ca n' locu de unu inspectoru supremu, care era Episcopulu cu Consistoriulu seu, avemu lipsa de o auctoritate regulata, carea sa conduca trebile scolare in punctele acelea, in care le a condusu pan'acumu Episcopulu singuru cu Consistoriulu; si nu avemu nimicu sa ne tememu, ca vomu face ceva, ceea-ce aru vatemé pre regimu. Deca scie cine-va ordinatiunile regimului, le sciu si eu; si deca vrea ore-cine sa le observe, si eu sum unulu din cei d'antaiu, care consciinciosu vreau sa le observe; prin urmare cele espuse aici suntu conformu datoritielu nostre, si asi §-ulu acest'a credu ca pote remane,

precum este. (Se priimesce.) — Refert. d. Munteanu: § 176, resp. 159 s'a priimitu din partea Comisiunii cum este, lasandu afara numai aline'a din urma. (Se priimesce.) — § 177, resp. 160 s'a priimitu din partea Comisiunii intocmai. Prof. Boiu crede, ca nu e preveditu casulu, candu e vacantu scaunulu eppescu, si aru dori a se dice, ca pe tempulu veduviei scaunulu eppescu Vicariulu generalu porta presidiulu senatului scolariu. D. Alduleanu reflecta, ca cu mortea Eppului incetaza si functiunea de Vicariu generalu, si acest'a devine numai presedinte alu Consistoriului; prin urmare numai asi'a amu pote dice, ca 'n tempu de vacantia (a Sc. eppescu) Presedintele Consistoriului va presiede si Senatului scolariu. D. Presedinte. Ore n'aru fi bine a se dice asi'a, ca, morindu Episcopulu Consistoriulu denumesce pre presedintele interimalu alu Senatului scolariu. (Se priimesce asi'a.) — D. Munteanu. § 178, resp. 161. Comisiunea l'a modificatu astfelu: Ear membrii ordinari ai Senatului scolariu si suppletii se alegu, si posturile vacante se re'ntregescu prin Sinodulu eparchialu prin barbati competinti. D. Dr. Glodariu propune in locu de prevagulu „competinti“ „de specialitate.“ (Se priimesce §ulu cu adausulu acest'a.) — §-ii 179, resp. 162; 180, resp. 163; 181, resp. 164; 182, resp. 165; 183, resp. 166 se priimescu de Comisiune neschimbati. (Se priimescu.) — § 184, resp. 167 Comisiunea l'a schimbati asi'a: Agendele Senatului scolasticu sunt etc. Pct. 1 l'a priimitu neschimbati, si dupa o'ntrebare a d. dr. Glodariu: ca ce 'ntielege Comisiunea prin „a lucra activu“? si dupa respunsulu datu de refert. d. Munteanu, ca: a lucra din tote poteri — se priimesce si din partea Sinodului. Punctu 2. Comisiunea l'a lasatu afara. (Se priimesce.) Pct. 3 (2) l'a priimitu numai pana la com'a cea d'antaiu. (Se priimesce.) Pct. 4 (3): (a priveghia asupr'a perfectiunarei si portarei morale a profesoriloru si invetiatoriloru) Comisiunea l'a priimitu neschimbati. D. Lengheru crede, ca prin determinatiunile acestui § se vatema si se dejosese demnitatea unui professoru. Atestatele si portarea morala a lui, examinata inainte de punerea in oficiu, dau garantia destula pentru portarea lui in venitoriu; ear deca portarea lui de mai tardu devine rea, acest'a mai bine o pote judeca publiculu decatu Senatulu scolariu. In fine si simtiulu de onore si demnitate se innadusiesce in professori prin astfelu de mesuri. D. Presedinte e de alta parere: Nu e omu pe lume, dice, care sa fia fara controla si priveghiare, — ci vai de omulu, care sa teme de controla si priveghiare. Motiunea d. Lengheru in sine e dreapta; daru unu Professoru inca e omu si asi'a pote aluneca. Noi vorbimu despre Professorii din scolele nostre confessiunale, si vremu, ca densii d. e. pe tempulu slusbei Ddieesci sa nu petreca prin cafenele si carcime (Bravo Asi'a e!) Incatu pentru perfectiunarea in morala si in sciintie, ce are de a se teme unulu ca acel'a de priveghiare, care intru adeveru in tote sporesce, ca unu pomu tineru frumosu? D. Dr. Glodariu. Sau observatu din partea d-lui Lengeru despre o ambiciune, seu mai bine: simtiune de ambiciune (Ilaritate.) — Densulu are a mai observa, ca prin §-ulu acest'a nu vomu pote moralisa pre unu omu, carele au venitu la consiuitate (Ilaritate), ci unulu ca acel'a de fric'a §-lui acest'a aru deveni numai unu ipocritu seu fatiarnicu. . . . D. Presedinte. Destulu, d-le dr. Glodariu! Se priimesce dar punctulu acest'a? (Se priimesce). Punctulu 5 (4) Comisiunea si Sinodulu lau priimitu. Petulu 6 (5), lasanduse afara cuventulu „Patriei.“ Petulu 7 si 8 cu aceeasi modificare se priimescu. La petulu 9, pre care Comisiunea l'a priimitu, d-lu Lengeru face motiunea urmatoare: A prefige terminulu a mesuratu regulamentulu, ce se emite de consiliulu scolasticu, pentru examinarea aceluor individi, cari aspira la ocuparea vreunui postu professoralu seu invetiatorescu, si nu pota areta atestate indreptatitoare de a ocupa postulu professoralu, data din partea unui Institutu competente. Acesta parere o motiveza apoi prin valoarea atestateloru date din partea unui institutu recunoscutu, dar' afla si contradi cere, deca d. e. unulu dela Universitatea din Vienn'a, care are tote atestatele prescise, sa se mai essamineze de Senatulu scolariu, ci acet'a o-aru pretinde numai dela acei'a, cari nu-si pota produce atestatele valide. D-lu Presedinte. Aceste atestate sunt numai pentru finirea studiiloru, dar nu pentru ocuparea unui postu professoralu. Cumu va examina comisiunea senatului scolariu pre unu concurinte la postulu professoralu, va fi grij'a ei, in sa dela unu examenu specialu (Fachprüfung) nu se pote retrage nimenea. D-lu Lengeru: densulu inca a vorbitu nnmai despre aceia, cari producu atestate despre Fachprüfung. Examinele ce se facu d. e. la universitatea Viennei, sunt de felulu acest'a, si senatulu scolariu, vrendu sa examineze inca odata pre unu ast-

feliu de individ, s'aru pune ore cumu preste universitatea din Vienn'a. Dlu Presedinte. Unu Dr. de drepturi inca are destule atestate; si totusi candu va sa se face avocat, trebuie se faca unu examenu specialu. Dlu Macellariu. Insa cine are odata cualificatiunea de Avocat, pote fi ori si unde, fara de a se mai examina. Dlu Dr. Glodariu cearca a ilustra parerea Dlui Lengeru prin esemplulu unui Romanu Bo-covinenu, care-si face examinele innaintea Comisiunii din Vienn'a, producendu unu asifelu de atestatu dela celeberrim'a Universitate din Vienn'a, care apoi ore pote fi priimitu la noi, ori nu? asemenea tinerii din Institutulu diecesanu pota fi invetiatori pe bas'a atestateloru lor semestrale? D. Gaitanu sustine in modu categoricu, ca cine va sa capete unu postu in scolele nostre confessiunale, trebuie sa se supuna si unei censuri din partea organeloru nostre, si ca testimoniele dela celeberrim'a Universitate din Vienn'a n'au dreptu de a face pre cineva Professoru la noi, pentru ca eu vreau sa ingrijescu de mine, si pre mine sa me ingradescu, mai innainte de a griji de altii. (Bravo!) Pct. 9 (8) remane neschimbati, asemenea pct. 10 (9), lasandu-se afara, cuvintele: din sinulu seu. Pct. 11 (10) Comisiunea l'a stilisatu asi'a: a starui, ca numai acei individi sa se puna professori pela gimnasie, cari dupa ce au absolvitu cursulu de Filosofia la vreo universitate, au depusu examenu cu succesu bunu inaintea Comisiunii ad hoc seu din obiectele filologico-istorice, seu din obiectele matematico-fisice, seu din Istori'a naturala, precum si din limb'a si literatur'a romana. Dlu Dr. Glodariu i pare ren, ca de si au fostu in comisiune unu barbatu de specialitate acest'a, totusi s'a scapatu din vedere Filosofi'a; dar tota impartiel'a acest'a in studii filosofice, mathematico-naturale si istorice e rea si intortocata. D. Munteanu declara, ca a facutu impartirea dupa normativulu regimului din anii trecuti, unde tote studiile se impartu in doua categorii: istorico-filologice si matematico-fisice. D. Dr. Mesiotu observa dlui Glodariu, ca densulu a propusu in Comisiune, a se dice numai: ce au depusu examenu cu succesu bunu din studiile, la care vrea sa se aplice, in sa nu i s'a priimitu. (Se priimesce propunerea Comisiunii.) Pct. 12 (11) Comisiunea l'au lasatu afara. (Se priimesce.); celelalte pete comisiunea lea priimitu neschimbate. La pct. 13 (12) D. V. Romanu aduce motiunea: ca de invetiatori in scolele capitale si populare sa se inainteze astfelu de individi, cari cu privire la scolele capitale au absolvatu gimnasiulu micu, ear cu privire la scolele populare patru clase normale. D. Lengheru aru dice: cari au absolvitu cursulu pedagogicu, seu deca au absolvitu numai cursulu teologicu, sunt in stare de a depune examenu din Metodica. D. Popescu crede, ca prin propunerea Dlui Romanu se trage o linia despartitoare intre scolele capitale si populare; sa se lase la judecata comisiunii, de este cineva aptu de dascalu seu ba. D. Presedinte partinesce propunerea dlui Romanu. Dlu Popescu. Sunt invetiatori cu un'a classa mai buni decatu altii cu 4. D. Gaitanu. Deca unulu ca acel'a aru fi absolvatu gimnasiulu intregu, atunci esia mai multu decumu este asi'a. D. Puscaru crede, ca §lu sa remana cum este, caci la Pedagogia si Teologia nu se voru primi altii decatu cari au absolvatu 4 clase gimnasiale, respective 4 clase normale. D. Presedinte. De regula asi'a e, dar fiindu platile forte mici, adesea trebuie sa ne abatemu. D. Popescu. Atunci pentru invetiatorii satesci nu este nici unu avantamentu. Part. Hanni'a crede ca venimu in contradicere, deca de o parte sunt decisive testimoniele scolare (dupa propunerea Dlui Lengeru, si acumu a dlui Romanu), de alta parte remanu valide numai esamenele depuse inaintea senatului scolariu. D. Alduleanu denega acesta contradicere, de ore ce propunerea Dlui Lengeru nu s'au priimitu. Par. Prot. Hanni'a. Dupa propunerea dlui Romanu cu 2 seu 3 clase nu pote face nimenea examenu la Senatulu scolariu. D. Presedinte partinesce propunerea dlui Romanu, un'a ca sa silimu pre parinti moralicesce, a nu-si scoate pruncii inainte de vreme din scola, alt'a, ca sa damu o basa Senatului scolariu. P. P. P. P. sprijinesce propunerea Dlui Romanu si o intaresce cu esemple din vieti'a sea protopopasca. Dlu Macellariu inca doresce acee'a, ce dice D. Romanu, dar nu afla la locu. Caci aci e vorba numai de examinare, dar nu de trecerea prin scole. P. P. P. P. a inca aru dori o cualificatiune catu se pote de mare din partea invetiatoriloru, dar trebuie sa ne uitamu si la impregiurari, si sa nu aducemu o lege, carea mane poimano nu o vomu pote implini. Deca cineva, si fara de a absolve Gimnasiulu micu, e invetiatoru bunu, pentru ce sa nu fia? D. Romanu repetiesce propunerea sea, dela care ascepta multu bine. D. Presed. afla temeinica propuneeea d-lui Romanu, caci altmintrelea saru pote intempra, ca cineva sa devina in-

vetiatori în class'a 3 sau a 4, carea elu însuși nu o au invetiat; asemenea se strica tinerii de prin scôle, că să apuce mai curendu dascalii. D. Popescu. Déca facem deosebire între scôle, atunci trebuie să facem deosebire și între invetiatori, și atunci prin urmare trebuie să facem și două institute pentru invetiatori: unul adecă pentru cei dela scôle capitale, altul pentru cei dela scôlele populare. D. Presiedinte crede, ca obiectul s'a desbatut de ajuns; și asiă aducendu la votare propunerea comiss. și a d-lui Romanu, dintre acestea Sinodul priimesce cea d'antâiu. — Pct. 14 (13) și 15 (14) s'au priimit de Comissiune neschimbati. D. Lengeru e de parere, ca pct. 14 și 15 că unul ce taia în lucrarile dinlauntru ale Senatului scolaru, să rămâna de totu afara. D. Presiedinte apera punctele combatute. D. Dr. Mesșiota e de parere, ca pct. 14 să rămâna afara, ear pct. 15 pôte remâne cumu e. (Se priimescu punctele, cumu sunt.) — § 185 (168) s'a priimit din partea comissiunei, punendu-se numai în locu de 9-15, 8-13. (Se priimesce.) — § 186 s'a modificatu ce-va în stilu. D. Lengeru observa la §-ulu acest'a, ca de ôre ce salariile professorale sunt fixate, de aceea casulu prevediutu aci nu se intempla nici odata. D. Presiedinte. Ceea-ce nu s'au intemplat până acum, se pôte intempla pe venitoriu. (§-ulu se priimesce după propunerea comissiunei.) — § 187 (170), 188 (171) s'au priimit din partea comissiunei neschimbati. La § 187 d. Ciceiu, (invetiatoriu I. în Sighisior'a) observa, ca tax'a pentru invetiatorii populari e prea mare. (Se priimesce neschimbati.) Asemenea § 189 (172) din partea comissiunei. D. Dr. Glodariu aru dice: Senatul scol. este deobligatu a tramite din sinulu seu etc. (Se priimesce.) P. Hanni'a afla prea mare diurnulu de 5 f. D. Alduleanu. Nu e prea mare, căci de aici platesce 3-4 f. carausia, și alte diurne nu are. D. Puscariu recomandă în locu de diurne „despagubire“, (O voce: „Onorariu“ e mai bine. Se priimesce onorariu.) D. Presiedinte, fără de a voi să mai motiveze propunerea sea, aru dori, că §-ulu acest'a să rămâna afara. D. Alduleanu inca au avutu îndoicla despre §-ulu acest'a, de ôrece aici se creează unu organu privilegiatoriu, pecandu inca nu suntemu descurcati cu regimulu în privinti'a consiliaratului de scôle. D. Dr. Glodariu. Nu e bine să rămâna afara. (§-ulu se sterge.) — §-ii 190 (172) 191 (173), 192 (174) comissiunea i-a priimitu neschimbati. (Se priimescu.)

D. Presiedinte. Consecinți propunerei nôstre taiarea VIII. (despre Sinodulu mitropolitănu) rămâne afara. Asemenea taiarea IX. despre Sinodulu Episcopilor. Asemenea taiarea X. despre Sinodulu comunu alu Mitropoliei române și serbe.

Urméza dar taiarea XI. într'unita cu taiarea XII. din proiectu: despre dreptulu maiestaticu și alu Corônei. D. Alduleanu. Eri în sectiune s'a hotaritu, ca deôrece au caditu tôte capetele din proiectu despre Mitropolia, și taiarea XII, ce cu deosebita atentiune la mitropolia tractéza despre dreptulu maiestaticu, că sa Ve rogâmu pre Esc. Vóstra, și Esc. Vóstra ni-ati și promis ce-va în privinti'a acest'a. Ne rogâmu dar, sa ni se spună parerea Esc. Vóstre; căci noi în privinti'a acest'a, nefiindu pregatiti, nimicu nu potemu propune. D. Presiedinte. Parerea mea în privinti'a taiărilor acéstora, respective a taiarei VII. este: § 120 din carte rămâne de totu afara, și în locu de § 221, resp. 175 vinu următoarele: Sinodulu eparchialu, după ce a facutu actulu alegerei de Episcopu amesuratu §-loru cutari și cutari, asterne Maiestatei Sele o rogare preaumilită, că Preinnaltu-Acelasi sa se îndurē a confirmă și denumi pre noualesulu Episcopu. § 222, resp. 176. rămâne, numai câtu vorbele din urma: „prin ajutore banale din vistieri'a statului“ rămânu afara și 'n loculu lor se pune „a eparchiei nôstre.“ — D. Bolog'a aru dori a se combină cei doi §-si, din cari celu din urma cuprinde numai motivarea celui d'antâiu. (Se priimesce.) D. Alduleanu. Fiindcă și § 223, și § 222, e numai o motivare a § 221, ôre n'aru fi mai bine sa se contraga tustrei §-si într'unulu? (Se priimesce.) D. Presiedinte. Parerea mea se concentreza într'aceea, ca toti §-ii din taiarea XI. (220—222) sa rămâna afara și 'n loculu lor sa vina uniculu acestu §: Dreptulu maiestaticu în privinti'a confirmărei și denumirei noualesului Episcopu din partea Sinodului eparchialu îndatoréza pre Sinodulu eparchialu, că sa asterne Maiestatei Sele c. r. apostolice actulu alegerei noului Episcopu și sa se rôge preumilitu, că Maiestatea Sea sa Se îndurē a sanctiună pre nou alesulu Episcopu, că biseric'a sa nu fia fără Episcopu preste tempulu canonicu de trei luni. (Can. 25 alu Sin. ecum. IV.) (Se priimesce.)

Taiarea XII. despre dreptulu supremei inspectiuni a Corônei în privinti'a bisericeii (§ 224 (176) și 226 (177) se priimesce. —

D. Bolog'a, credindu, ca acum e tempulu și loculu pentru unele motiuni facute de DSea și mai înainte, dar delaturate că neoportune, propune de nou, că Sinodulu sa ia ôrecare mesuri pentru regularea parochielor și dotarea preotimei, adaugendu, ca sa rogâmu pre regimulu bisericescu, că pre celu mai compeltinte în privinti'a acést'a, că până la Sinodulu celu mai de aprôpe sa facă unu planu pentru regularea parochielor și protopopiatelor, și pentru dotarea preotimei și a protopopilor. (Bravo! Sa traiască!) A-si motivă propunerea crede ca nu e de lipsa, căci vorbesc ca singura de sine, și asiă rôga pre Sinodulu, că déca e buna, sa o priimesca. P. Pop'e a sprijinesce propunerea d. Bolog'a, adaugendu, ca aru fi de neapărata trebuință, că Consistoriulu diecesanu, la insarcinarea Sinodului, sa facă pentru dotarea preotimei nôstre o petitiune câtra diet'a țierei, carea în curendu are a se readună. (Sa traiască!) D. Dr. Glodariu. Preotimea nôstra se împartășiesce din partea statului cu unu ajutoriu de 25,000 f. pe anu. DSea au auditu însa glasuri, ca împartié'a acést'a nu s'aru face séu nu s'a u fi facutu după civiintia. Propune a se regulă afacerea acést'a prin unu statutu specialu, că cei ce se ajutură sa se ajutore după merite, dar nu că de poména. D. Presiedinte observa la tôte trei propunerile următoarele: Motiunea d. Consiliaru Bolog'a este de totu temeinică, și pured din împregiurările actuale ale eparchiei nôstre și exprime dorinti'a nôstra a toturor, carea merge într'acolo, că sa se aduca la o organizatiune mai buna atât parochiele singuratice, cât și protopopiatele, pentru ca de aci atârna după aceea și îmbunătățirea stărei preotilor nostri. Ce se atinge de adausulu la motiunea acést'a din partea P. Protosinchelu, acést'a nu-lu află temeinicu; pentru ca noi, candu vrem sa rogâmu pe regimu pentru unu ajutoriu, nu potemu sa-i spunemu, ca nu suntemu inca gat'a în organizatiunea bisericeii nôstre — și de aci vrem sa atârne ajutoriulu acél'a. Eu amu vrutu sa vorbesc despre acést'a mai multu, dar m'au prevenitu altii. În privinti'a îmbunătățirii sôrtei preotilor nostri sa facem cele ce sunt cu cale și sa ne punem în legatura cu rogările și recursele nôstre de mai de multu, în urm'a căror'a diet'a țierei la anulu 184⁶/, a hotaritu cu privilegiu regulărei referintielor domnilor pamentesci și ale iobagiloru, că și preotimea nôstra și dascalii nostri sa capete pamenturi — unu preotu câte o sessiune colonială, unu dascalu o jumetate de sessiune. Asiă dara sa facem o rogare din partea Sinodului câtra diet'a țierei, și sa o rogâmu sa caute mijlôce, cumu sa pună în lucrare legea dietala din an. 184⁶/, —

Ce se atinge de vorbele — nu potu dice motiunea — Dlui dr. Glodariu, amu sa observezu, ca e de totu pe cale ratacita, candu cutéza aci în gur'a mare sa dica, ca ajutoriulu imperatescu s'aru fi impartitu după volnicia séu din patima. S'a impartitu după voi'a imperatesca de Eppu și de Consistoriulu seu. Eu amu întielesu voi'a acést'a asiă, că sa se de din banii acéi'a mai antâiu preotilor celor mai seraci, dară nu fără nici o socotela bună și cu o minte sanătosa, va sa dica, înainte de tôte sa se dea o parte din ajutoriulu acél'a preotilor celor mai seraci, cari nu umbla pustii și pre la orasie și târguri — sunt silitu sa vorbesc asiă, căci fatia cu opponentulu nu potu luă altu limbagiu; — alu doilea s'a dat preotilor, cari sunt mai puțin seraci, apoi s'a dat și se pôte dá și preotilor, cari sunt mai avuti, cari însa traiescu după frie'a lui Ddieu. (Bravo! Sa traiască!) Și apoi aci e preotimea într'unu numeru atât de mare reprezentată, cât amu trebuit și eu și Consistoriulu sa împartiescu și interesele anuale ale capitalului clerului de 30,000 f. v. a.; și atât interesele acestea, care facu 1900 f. pe anu, cât și ajutoriulu imperatescu leam impartitu cu privire la o momentosa împregiurare, voi sa dîcu, ca în Ardél pôte sa aiba cine-va multe lucruri, multe victuale de vendiare, și totu sa nu aiba bani, căci în Ardélu nimicu nu e asiă greu decât a veni la bani gat'a, și nimicu nu doresce natiunea asiă că cultur'a venitorimei nôstre: a tinerimei nôstre; asiă dar la impartirea banilor amu avutu în bagare de sêma și pre preoti de aceia, cari tramitu pre fii lor la scôle. (Bravo! Sa traiască!) Fôrte bine e a vorbi, dară mainainte de a vorbi despre unu lucru, trebuie invetiatu bine; pentru ca pôte fi cine-v'a cât de invetiatu în Filosofia și Matematica, și totu pôte fi ignorantele celu mai mare în lucruri administrative, déca nu le-a studiatu. (Bravo! Fôrte bine!) D. Alduleanu. Ce privesc motiunea d-lui Bolog'a, vedu ca e priimita de onoratulu sinodu; însa încatu pentru propunerea Esc. Vóstre, pentru modalitatea, prin ca-

La n-rulu de astadi se alătura unu supplementu de o jumetate de còla.

rea sa exprime Sinodulu dorinta sa ca tra regimu, socotescu ca aru fi mai cu scopu, sa luamu acest'a numai la protocolu, in care sa se dechiare Sinodulu, ca recunosce de necese regularea dotatiunei preotiesci si ca ascepta dela on. Consistoriu eppescu, ca acest'a pana la sinodulu venitoriu sa asterna in privinta acest'a una proiectu. (Asia e! bine!) Mai multu credu ca nu aru fi de lipsa sa facemu. — Ce privesce la adausulu dlui Protosinchelu, de-si aru fi de doritu, ca sa fimu ajutorati de regimu, totusi cugetu ca nu aru fi la tempu; pentru ca dotatiune potemu cere numai deca suntemu organizati ca biserica. Apoi nici nu este drumulu competentu, ca noi sa ne adresamu ca tra dieta inprivinta acest'a, pentru ca averile tieriei prin diplom'a din 20 Oct. 1860 au trecut in legislatiunea consiliului imperiale. Tier'a nostra nu mai are nice o avere ca statu, ci numai o avere provinciala, carea sta din fonduri si cari fonduri sunt fiesce-care spre scopulu seu destinate, pentru care se si potu numai intrebuinta. De ca amu recurge la dieta, urmare aru fi, ca diet'a aru dice ca tra noi, ca spre scopulu acest'a sa facemu o aruncatura asupra membrilor bisericei nostre. Ore consultu aru fi, ca noi sa recurgemu la diet'a tieriei spre imbunatatirea starei materiale a preotilor nostri prin metodu acest'a? — Din motivele acestea cugetu, ca nu se pote primi adausulu P. Protosinchelu. — Ce sa tine de motiunea facuta din partea Esc. Sele, ca sa ceremu dela dieta portiunile hotarite in diet'a din 1846⁷⁷, asi avé din partea mea ca organu alu regimului sa observezu, cumca prin patent'a urbariala din an. 1854 tote legile urbariale de pana atunci s'au stersu. In pat. acest'a se prescrie regularea referintieloru foste intre iobagi si domni, si totdeodata se ingrisesce si despre aceea, ca sa capete partea lor descria in lege si preotii, cantorii si bisericile locului. Lege materiale dar avemu, sa grijimu numai ca sa se mantina din partea organeloru executive ale regimului. Si aci aru trebui, ca sa se ingrijisca fiacare preotu si dascalu, ca densulu sa-si capete partea sea cuvenita, si in casu candu nu s'aru pazi prescisele patente, sa faca apelatiune seu recursu la locul acel'a, carele este chiamatu sa ingrijisca de executarea legiloru. In privinta propunerei D-lui Bolog'a, sa se ia, cumu amu disu la inceputu, o declarare la protocolu. — P. Pope'a. E o parere gresita, ca noi nu amu avé dreptu a ne adresa cu rogarea nostra ca tra diet'a tieriei. D. Gaitanu. Patent'a urb. din 1854 nu da preotilor nostri mai nimicu. D. Alduleanu. Atunci trebuie sa se faca o motiune pentru modificarea §-ului de lege, care nu ne multumesce. — D. Bolog'a crede, ca aci e locul pentru o propunere adusa odata, dar atunci delaturata ca neoportuna, si asi propune, ca 1000 galbini, daruiti de reposatulu Protopopu Ighianu fundatiunei Franciscu-Iosifiane, sa se pastreze sub numele de „Fundatiune Ighiana” alaturea cu fundatiunea Franciscu-Iosifiana. D. Presiedinte desfasiura starea lucrului. Reposatulu, de tota onorea demnulu Protopopu Ighianu a daruita fundatiunei Fr.-Iosifiane prin testamentu 1000 #. Neamurile lui s'au incercatu a strica testamentulu, dar nepotendu, s'au rogatu de Consistoriu, ca darulu unchiului lor sa se pastreze ca o fundatiune pe numele lui. Consistoriulu a luat cererea la pertractare si au hotaritu, a nu se abate dela testamentu, dela care crede ca nu se pote abate nici Sinodulu. De ca o voru nepotii acest'a, sa caute schimbarea testamentului pe cale politica. Bani cestiunati inca nu se afla in posesiunea fundatiunei, dar voru veni; si atunci numele reposatului va straluci intre cele d'antaiu ale fundatorilor pentru biserica si natune. D. Alduleanu inca e de parerea d. Presiedinte, ca nu se pote face fundatiune pe numele reposatului, dar se va afla totdeun'a alaturata la fundatiunea amintita sub numele lui. D. Bolog'a e multamitu cu acest'a; caci si D.Sea numai atat'a a voitu, ca sa nu se contopisca summa acest'a asi, incatu sa se perda pomenirea eii. D. Presiedinte. Nici crucerulu unei veduve serace nu se va perde, necum sa se perda astfelu de daru. —

P. Hanni'a ca referinte aduce la cunoscint'a Sinodului, ca comisiunea la capetulu regulamentului a mai facutu unu §, nr. 178, care va suna asi: Sinodulu eparchialu hotaresce, ca regulamentul acest'a sa se asterna Maiestatii Sele c. r. apostolice spre preagratiós'a sanctiunare. (Se priimesce.)

D. Presiedinte aduce la ordine cuprinsulu adreselor, ce s'a hotaritu sa se faca din partea Sinodului. D. Macellariu cere cuventu mai nainte, pentru de a trage atentiunea Sinodului si asupra preotiei din fundulu regescu. Pentru dotarea acest'a s'au facutu legi deosebite, care de ca s'aru fi dusu in deplinire, aru fi multamitu pre cea mai mare parte a poporului nostru din fundulu regescu; in sa parte nu s'a facutu nimicu, parte de totu putinu, ba si unde s'a fa-

cutu ce-va, nu s'a intaritu, asi incatu si putinulu castigatu iar se pote perde. Propune dar, ca sa se roge Consistoriulu a cere de prin protopopiate datele pentru cele ce s'au facutu in privinta acest'a, si Consistoriulu sa staruiesca pentru cercerea in deplinire a legiloru amintite. D. Presiedinte se nvoiesce. D. Alduleanu intielege pre d. Macellariu astfelu, ca sa se eastige date statistice in privinta starei parochieloru si a dotarei preotiloru pana pe Sinodulu urmatoriu; apoi treb'a preotiloru va fi, de a se ingriji ca sa capete ce-va. P. Hanni'a. S'a facutu o lege din partea Universitati sasesci inca la a. 1848., prin carea pentru preotii nostri din fundulu regescu se otarescu portiuni canonice. Intentiunea d. Jude regescu (Macellariu) e, ca locurile competinti sa arete, ce s'a facutu in privinta acest'a, si unde s'a facutu ce-va, sa se intarasca; pentruca pe unele locuri preotimea s'a multamitu. D. Alduleanu. Aci trebuie o motiune de totu chiara, de ca vremu sa facemu ce-va; apoi mai vine si ntrebarea aceea, ca are Preotulu seu invetiatorulu dreptu de a pasi la invoieli cu comuna? P. Pope'a va sa intrebe, ca unde sa ne mai plangemu, dupace amu intempinat nenumeste pedeci; amu scrisu la In. Guberniu, ba amu cerutu, ca In. Guberniu sa dispuna a se duce la deplinire legea dietala din 1846⁷⁷, seu celu putinu panacandu prin Mai. Sea se voru suspende §§-ii aceli pagubitori pentru noi, sa se oprisca impartirea locurilor comunale; caci la urma, candu vomu ajunge si noi la impartitu, nu vomu mai avé ce impart. D. Alduleanu crede ca pote asigura pre Sinodulu, ca in privinta acest'a s'a lucratu inca forte putinu, si noi n'am intardiatu. D. Presiedinte afla buna motiunea, dar nu scie, pe ce se bazeza; de ca vomu sa facemu lucruri mari, trebuie sa avemu documinte. D. Alduleanu. Totu lucrulu acest'a aru trebui datu unei comisiuni. — D. Bolog'a referesce, ca facerea asi anumitulu ursoriu s'a concediutu dlui Protosinchelu Pope'a, ear a adresei de multamitu dlui Dr. Tincu.

P. Pope'a e gat'a cu elaboratulu, si de ca binevoiesce Sinodulu, lu va citi (Voci: Sa se citeasca!) ori totu deodata; ori punctu de punctu. (Voci: Deodata!) P. Pope'a observa, ca dreptu basa a luat petitiunea deputatiunei celei numeroase din 1862, si ca n'au adoptatu terminulu „ursoriu”, ci a numitu actulu „petitiune”. (Citesce conceptulu.) D. Presiedinte e de parere, ca conceptulu sa se predea Presidiului, care sa-lu considere mai de aproape si sa se ntelaga asupra lui cu mai multi barbati competinti; dupa aceea se va purisa si se va substerne. (Se priimesce.) D. Puscariu e de parere, ca si adresa sa marga totu pe calea acest'a [Se priimesce.]

D. Presiedinte pune la ordinea dilei o provisiune interimala pentru Epitropia eparchiala; caci hotarire definitiva nu se pote aduce, panacandu nu va fi sanctiunatu regulamentul. Din parte-si aru dori, ca Sinodulu sa roge pre dd. Epitropi de pan'acumu: P. Prot. Hanni'a, d. proprietaru Ioann Brote si d. Senatoru Petru Rosca a porta grija si de aci ncolo pentru administrarea averi eparchiale. [Se priimesce cu acclamatiuni pentru dd. epitropi.] — Autenticarea protocolului asemenea propune d. Presiedinte a se concede Presidiului, care cu mai multi membri distinsi ai Sinodului sa-lu reveda si verifice. D. Alduleanu crede, ca ndata se pote alege o comisiune, si propune din parte-si pre P. Protosinchelu Pope'a, P. Protopopu Hanni'a, d. Consiliariu Bolog'a si d. Secretariu Popoviciu. [Se priimesce.] — D. Presiedinte propune, ca si Eforia interimala a fund. Franciscu-Iosifiane sa remana neschimbata. [Se priimesce cu acclamatiuni pentru dd. Efori.] P. Prot. Pannoviciu se roga, ca banii fund. Franciscu-Iosifiane pentru mai mare siguritate sa se priimesca in cass'a diecesana. [Se priimesce.]

Cu acestea lucrarile Sinodului sau terminatu. D. Presiedinte se radica acumu, si standu atatu Esc. Sea, catu si tota venerabila adunare, rostesc urmatoriulu cuventu archiere scu de inchidere:

Asia dar cu ajutorulu lui Ddieu amu sevarsitu lucrarile sinodului nostru. —

De ca este vreo mangaiere adeveratu morala, decu este vreo mangaiere purceditoare din frica lui Ddieu si din nesuila ca tra totu ce este bunu, care pentru toti tempii remane celu mai bunu: atunci nu e omu, care se simta mai mare mangaiere, de cum simtu eu. (Sa traiasca!)

Eu sum astadi plugariulu acel'a, care cu mare grija a aratu hold'a sea, o a semenatu cu grautiulu celu mai fructiferu, a avutu tota iern'a, primaver'a si ver'a grija de hold'a s'a, si esindu sa secere, a seceratu secerisiu bogatu. (Sa traiasca!!!)

Inse nu diu eu acestea in intielesulu bogatulu aceluia, despre care cetimu in Evangelia, ca candu si-au umplutu magazinele sele, a vorbitu ca tra sine: „Vedi suflute, manca, bea

sî te desfetéza acum", ci eu de totu din contra pentru secerisiulu acest'a multiamescu lui Ddiu, dar multiamescu sî ródelu de unde a provenitu secerisiulu acest'a bogatu; sî candu dîcu: multiamescu pentru rodulu acest'a, întielegu o a-deverata lauda a inimelu, a cugetárilor sî portárilor celoru întiepte a totoror membriloru sinodulu nostru. (Sa traiésca ! !)

Sciu, ca veti crede, de aceea dîcu, ca mangaierea acé-s't'a a mea in locu se me faca falosu, sa me faca fudulu, me va umili, sî precumu plugariulu cu atát'a mai mare ingrijire are pentru hold'a s'a, cu câtu vede multimea ródelu, care le capeta de acolo, asiá sî eu secerisiulu acest'a duchovnescu, care l'amu seceratu, nu-lu privescu de alu meu, ci de alu nostru alu totoror, sî voiu cautá, cá totu deun'a asemenea secerisiu sa avemu. —

Ati fostu, iubitoru frati sî fii sufletesci ! intr'adeveru pe muntele Sionulu, ati petrecutu in cetatea Ierusalimulu celui nou, v'ati apropiatu, ba v'ati impreunatu cu santii sî alesii lui Ddiu, ati doveditu, ca v'ati adunatu in numele lui Isusu Christosu, dar prin portarea sî lucrarea Vóstra ati doveditu totdeodata, ca intr'adeveru Iisusu Christosu a fostu intre noi.

De unde harmoni'a acé-s't'a mare, de unde întielegerea acé-s't'a minunata, de nu de acolo, ca uniculu capu alu bisericei nóstre a lucratu in mijloculu nostru ? ! —

In lucrarea nóstra se arata lamuritu adevieria cuvintelu mantuatoriulu Christosu, unde díce: Ca cerulu sî pamentulu voru trece, dar cuvintele lui voru remané. — Unde e Iisusu Christosu, acolo numai póte sa fia dragoste sî întielegere, sî astfeliu apoi sfarsitulu inca póte sa fia numai bunu. —

Asiá sî prin portarea sinodulu s'a arelatu, ca cuvintele mantuatoriulu nu voru trece, de sî cerulu sî pamentulu póte sa tréca; sî precumu la inceputu amu dísu, ca sa multiamimu lui Ddiu, ca ne amu potutu aduná, asiá sî cu finea sa dícemu: Multiamimu lui Ddiu, ca astfeliu amu potutu lucrá spre binele, spre védi'a bisericei sî spre cinstea totoror. Aminu.

(Sa traiésca ! entusiastice.)

La acé-s't'a raspunde P. Archimandritu P o p a s u urmátorele:

Preasantite sî Prévenerate Parinte ! Prélluminatu Sinodu ! Cu dreptu cuventu se díce, ca unu preotu bunu este o binecuventare pentru poporulu, ce-lu pastoresce. Asiá ce vomu díce noi, iubiti ascultatori ! despre Présantí'a Sea marele nostru Archiereu, carele atát'a a staruitu pentru imbunatatirea intelectuala, morala sî religiósá a poporulu tienatoriu de bisericea nóstra dreptu-credinciósá ? ce vomu díce noi despre Présantí'a Sea, carele a staruitu intr'atát'a, pentru inzestrarea eparchiei nóstre cu insemnate fundatiuni, cu realitati chiaru sî din averea propria a Escellentiei Sele ? (Sa traiésca ! ! ! — Ce vomu díce despre Archiereulu nostru, carele a midilocitu cu influinti'a sea cea puternica la inaltulu tronul imperatescu, de s'a inzestratu eparchi'a nóstra cu 50,000 f. v. a. pe totu anulu ? Ce vomu díce, iubiti membri ai venerabilulu Sinodu ! de Présantí'a Sea bunulu nostru Archipastoriu, carele dandu-ne esemplu de credintia sî alipire neclatita cátra inaltulu nostru Imperatu, (Sa traiésca ! !) a condusu corabi'a multu incercatei nóstre natiuni in timpurile cele mai primejdíose, eu invederata primejdure a scumpei sele vietii ? ce vomu díce despre Archiereulu acé-l'a alu nostru, carele a avutu marea bunatate, a ne restituí, a reinviá constitutiunea primitiva a bisericei nóstre dreptu-credinciósá ? Negresitu, ca acé-s't'a vomu fi siliti sa marturisimu, ca venirea Présantiei sele in acésta eparchia a fostu celu mai mare daru ddiescu asupr'a nóstra a totoror, cáci Présantí'a sea este alu doilea Moise, care ne-a scapatu de suferintiele timpuriloru celoru vitrigi; ca Présantí'a sea este vrednicu de a se numi intre Archierei cei mai mari ai bisericei nóstre.

Sî asiá noi membrii Sinodulu, cá adevirati fii ai Escellentiei Vóstre, Ve multiamimu cu lacrimi pentru tóte bunatatile, ce le-ati versatu asupr'a poporulu nostru din Tranni'a, sî potu díce din tóta Monarchi'a austriaca; Ve multiamimu din genunchi, pentru cruntele osteneli, ce ati pusu la elaborarea proiectulu, sî Ve rogámu sa ne iertati pentru slabiciunile sî nedumeririle, ce amu arelatu in decursulu desbateriloru, sî Ve fagadumu serbatoresce inainte lunei, ca vomu pastrá in inimile nóstre stralucitulu nume alu Escellentiei Vóstre din nému in nému intru binecuventare.

(Sa traiésca ! ! ! entusiastice.)

Sinodulu se inchide la 2 óre dupa amédi. —

Astfeliu intre cele mai entusiastice acelamatiuni de bucuria pentru Esc. Sea P. Episcopu Andreiu Baronu de

Si a g u n ' a sî intre manifestatiuni de stima pentru P. Archimandritu Popasu, D. Vicepresedinte alu Tablei regesci Alduleanu, D. Consiliaru gub. Bolog'a, d. Administr. Puscariu, d. Assessoru Gaitanu, PP. Protosinchelu Pope'a, Protopopu Hanni'a sî alti membri ai Sinodulu urméza esírea din biserica sî 'ncheierea Sinodulu.

Cátu au fostu de festive momentele, candu adoratulu Archipastoru a rostitu profundulu seu cuventu, candu P. Archimandritu i-a respunsu cu voce tremurátore de gravitatea simtiemintelu, nu potu sci fár' cei ce au fostu fatia. Parintele Episcopu erá petruncu pâna la lacrimi; multi din parintii Sinodulu lacrimau. Au fostu momente mari, grave, neuitate sî neuitabile.

S a b i l u in 15 Aprile. (Felurite.) Din intrulu monarchiei nóstre avemu de a înregistrá mai multe sciri importante. Un'a e din Ungari'a, ca Cancellarulu Ungariei, Conte Forgách, in urm'a cererei sele motivate prin impregiurári sanitare, prin p. n. autografu imperatescu din 10/22 Aprile a. c. se pune in pensiune interimala, ear prin alte dóue bilete de mâna administratorulu comitatensu Cont. Arminiu Zichy se denumesc Cancellaru aulicu ungaru, ear Consiliarulu intimu de Privitzer Cancellaru secundariu aulico-ungaru. Stramutarea acé-s't'a se pare ca sta 'n legatura cu vreunu pasu decisivu, ce va sa-lu faca regimulu in Ungari'a seu prin conchiamarea dietei tierei, seu prin aducerea la valóre a constitutiunei imperiale. — Diet'a transsilvana, in urm'a unei p. n. resolutiuni din aceea si di (22 Aprile nou) se va redeschide in 11/23 Maiu. Esc. Sea D. Gubernatoru, incátu scimu, inca e totu bolnavu; sî asiá demnitatea de Comissaru regescu dietalu se va incredintiá altei persóne distinse. — Din Bucovin'a in fine avemu de a comunicá successive, ca d. Eudoxiu Hormuzachi, marele patriotu alu Bucovinei, e denumitu Capitanu alu tierei, — unu faptu, la care gratulámu cu cea mai mare fericire tierei sorori. —

Prospectu politicu.

Siantiurile dela Düppel dimpreuna cu multi prinsi, de multu suntu in manile Prussiloru, sî Daniloru nu le remase decâtu insul'a Alsen din totu ducatul Schleswig. Armistitiulu se credea ca va fi indata dupa acésta cadere a Daniloru. Dupa scirile mai nóue Danii voru continuá a se aperi sî pe insul'a Alsen sî sî mai departe, déca nu va intreveni conferinti'a a linisci partile certante.

Regele Prussiei au cercetatu in persóna câmpurile de lupta din Schlewig. Se díce ca'n tóte partile pe unde ajungea erá priimitu cu entusiasmu. Sunetele in sa, ca cabinetulu din Berlinu aru fi in togmela cu celu din Copenhagen, spre a impartí ducatele asiá incátu Holsteinulu sa fia alu Prussiei sî Schleswigulu alu Daniei — suntu de o natura, cari aru rectori fórtu multu entusiasmulu nemtiescu.

Franci'a, dupa câte greutáti are de gátu, au mai capetatu o revolutiune in Algeri'a (Africa). — Amicitia cu Angli'a este inca in crescere sî asi'a de o parte temerea de alta parte speranti'a, ca la conferinti'a ce se va tiené in Loudonu se voru aduce sî alte cestiuni, totu esista sî acum. Politic'a Franciei in cestiunile, ce au sa fia deslegate, va influinti'a fórtu multu. Fatia cu aceste se mai radica altu nuoru din Nordulu Americiei. Uniunea adeca nu vrea sa recunósca pe Imperatul messicanu. Conflictulu intre membrii Uniunei care se parea mai deslegatu, prin acésta nerecunóscre se se póte re'nnoi, indata ce partea uniunei, carea se numesc sî confederatiune, aru recunósce pre noulu Imperatu. Firesce, ca la unu astfeliu de resboiu americanu prelungitu in tipulu acest'a aru trebui sa participe sî europeni.

Vinu pascile, sî Romani'a carea este unu obiectu importantu in politic'a Europei, se afla inca totu cu cele dóue pecate de mórtu pe anim'a ei, întielegemu servitutea tieraniloru sî legea pentru representanti'a tierei prin vreocáti-va boieri. Dupa díuarie audímu, ca in comissiuni s'aru fi lucratu unu altu proiectu de lege rurala, de care „Bucimulu“ díce, ca e mai perfidu decâtu chiaru proiectulu lui Catargiu. Noi o credemu, pentruca acumu potemu díce sî noi cu scriptur'a: ca de acumu nu mai credemu Bucimulu, pentruca singuri ne amu convinsu, vediendu cotiturile sî unghetiele, pe cari apuca unii „patrioti“, numai cá sa impedece cestiunile cele mai vitali. Scirile cele ingrodítore despre invasiuni sî ocupári sî mai scia Domnulu ce au mai incetatu. Díuare cu renume europénu ne arata imposibilitatea acestoru mesuri, pentruca nu suntu cause. — Guvernulu este energicu, sî intra totu mai multu in reputatiunea Europei civilisate, castiga pe di ce merge potere morala, incátu póte pasi categoricu cumu o-au facutu principele Cuz'a mai candu chiaru cu Russi'a. Césta din urma amenintiá curetragerea consululu, ce inse nu au facutu.